

Maatschappij en welzijn 2de graad

De studierichting Maatschappij en welzijn 2de graad

1. De studierichting in de matrix

Graad	2de graad
Finaliteit	D/A-finaliteit
Domein	Maatschappij en welzijn
Samenstelling	MD + cesuurdoelen + competenties uit BK Verzorgende, BK Zorgkundige, BK Kinderbegeleider baby's en peuters, BK Kinderbegeleider schoolgaande kinderen

2. Korte beschrijving van de studierichting

Maatschappij en welzijn is een theoretisch-praktische studierichting in de dubbele finaliteit. In functie van zorg verlenen en begeleiding ontwikkelen de leerlingen een wetenschappelijk-theoretische basis m.b.t. gezondheidsbevordering, ontwikkelingspsychologie, (ped)agogisch handelen, communicatie, ~~de mens en zijn plaats in de samenleving~~ en fysiologie en anatomie. Op basis daarvan leren leerlingen vanuit een holistische mensvisie en in een gezinscontext (indirecte) zorg en begeleidingsactiviteiten uitvoeren met oog voor de wensen, behoeften, mogelijkheden en beperkingen van kinderen, jongeren en volwassenen.

3. Leerlingenprofiel

Leerlingen Maatschappij en welzijn zijn sterk in het leren binnen de concrete contexten eigen aan het studiedomein en de studierichting. Ze verdiepen en overstijgen de praktische zijde van de studierichting door meer theoretische inzichten en concepten te verwerven. Zij zijn in staat om effectieve handelingen te stellen om concrete uitdagingen aan te pakken. Fijn-motorische vaardigheden helpen leerlingen om tot realisaties in de praktijk te komen.

Ze kijken vanuit een theoretische benadering naar mens en samenleving, zorgverlening en begeleiding. Hierbij gaat de aandacht naar de ontwikkeling en het gedrag van mensen én naar aspecten van anatomie en fysiologie. Ze gaan met die theoretische kaders aan de slag bij het uitvoeren van opdrachten m.b.t. indirecte zorg, zorgverlening en begeleiding. Ze zijn sociaal en communicatief vaardig en maken graag kennis met doelgroepen in functie van het zich oriënteren op hun verdere onderwijsloopbaan.

4. Specifiek voor de studierichting

- Toegepaste fysiologie en anatomie van de mens: waarnemingsfysiologie en bewegingsfysiologie
- Psychologie: determinanten gezondheidsgedrag, ontwikkelingspsychologische domeinen binnen verschillende levensfasen

- Sociale en communicatieve vaardigheden en (ped)agogisch handelen
- Indirecte en directe (logistieke) zorg
- Expressie

5. De modellessentabel

Algemene vorming	II,1	II,2	Specifieke vorming	II,1	II,2
Godsdienst	2	2	Maatschappij en welzijn	8	9
Aardrijkskunde	1	1			
Engels	2	2			
Frans	2	2			
Geschiedenis	1	1			
Lichamelijke opvoeding	2	2			
Natuurwetenschappen	2	1			
Nederlands	4	4			
Wiskunde	3	3			
Onderliggend aan algemene en specifieke vorming					
Realisatie leerplandoelen Gemeenschappelijk Funderend Leerplan (GFL)				1*	1*

* De leerplandoelen van het GFL kunnen worden gerealiseerd via schooleigen projecten, door een of meer leerplandoelen te integreren in vakken van de algemene of de specifieke vorming of door een aantal leerplandoelen samen onder de vorm van een vak aan te bieden (zoals Artistieke vorming, ICT, Mens & samenleving), of door een combinatie van voorgaande mogelijkheden.

Het is geenszins de bedoeling om het GFL als één afzonderlijk vak te realiseren. Dergelijke benadering zou voorbijgaan aan het gemeenschappelijk en funderend karakter van het leerplan. De tijd die voor het GFL in de modellessentabel wordt voorzien, heeft tot doel duidelijk te maken dat ook voor de realisatie van het GFL onderwijstijd nodig is. Afhankelijk van de keuzes die een school maakt, zal het voorziene lesuur in de schooleigen lessentabel een eigen invulling krijgen.

Suggesties complementair gedeelte^o	4	4
- Artistieke vorming		
- ICT		
- Mens & samenleving		
Schooleigen keuzes:		
- Een vak van de algemene vorming van de studierichting		
- Een vak van de specifieke vorming van de studierichting		
- Schooleigen curriculum		
...		

^o Indien de school ervoor kiest om verplichte leerplandoelen aan te bieden in een of meer lesuren van het complementair gedeelte, dan maken die lesuren samen met de relevante lesuren van de algemene of de specifieke vorming voorwerp uit van het onderzoek van de onderwijsleerpraktijk m.b.t. die leerplandoelen door de onderwijsinspectie.

Totaal algemene en specifieke vorming	32	32
De modellessentabel geeft door middel van een richtcijfer in zwart aan hoeveel onderwijstijd doorgaans nodig is om de verplichte leerplandoelen met voldoende diepgang te kunnen realiseren. Afhankelijk van de eigen specifieke context kan de school zelf keuzes maken en meer of minder lesuren aan een bepaald vak spenderen.		

6. Het leerplan Maatschappij en welzijn

6.1 Krachtlijnen

- Als persoon in verbondenheid met anderen aan de diverse samenleving participeren
- Oriënteren op het begeleiden en verzorgen van kinderen en gezonde volwassenen

6.2 Opbouw en inhoud

- Basiscompetenties in zorgverlening en begeleiding

Het betreft basiscompetenties die in samenhang met de andere delen worden gerealiseerd. Het betreft leerplandoelen m.b.t. mensvisie, belevingsgericht handelen, observeren en reflecteren, communiceren en sociale vaardigheden, gezondheidsbevordering: hygiënisch, veilig, ergonomisch handelen ...

- Gezondheidsbevordering
 - Gezondheidsgedrag
 - Sociale kaart
 - Het menselijk functioneren en signalen die wijzen op veranderingen
 - Wensen, behoeften, mogelijkheden en beperkingen in kaart brengen
 - Indirecte zorg: het uitvoeren van huishoudelijke taken binnen een gezinscontext wordt gerealiseerd vanuit een focus op gezondheidsbevordering. Leerlingen verwerven in de tweede graad in een beperkte tijd de basis die ze nodig hebben om na de derde graad als verzorgende, zorgkundige of kinderbegeleider huishoudelijke taken te kunnen uitvoeren.
- Ontwikkeling en (ped)agogisch handelen
 - Ontwikkelingspsychologie
 - ~~Opvoedingssituaties~~
 - (Ped)agogische vaardigheden en aanbod passend bij levensloofasen
 - Diversiteit
- Oriënteren op activiteiten in zorg en welzijn

Het betreft leerplandoelen die leerlingen helpen een gerichte keuze te maken voor de studierichting Opvoeding en begeleiding of Gezondheidszorg. Daartoe maken leerlingen kennis met doelgroepen en settings en ontwikkelen ze ondersteunende vaardigheden m.b.t. ADL en het aanbieden van activiteiten en vrije tijd.

- Anatomie en fysiologie: waarnemings- en bewegingsfysiologie

7. Infrastructuur

- (Polyvalente) didactische leslokalen voor (in)directe zorg en (ped)agogisch handelen.
- Voor het werken rond indirecte zorg is de aanwezigheid van praktijklokalen noodzakelijk: didactische leskeuken of praktijklokaal dat koken per 2 mogelijk maakt (keukenblokken) en een lokaal dat toelaat dat leerlingen bv. via workshops werken rond linnen- en interieurzorg.

Vergelijking met aanverwante studierichtingen in de 2de graad

De studierichting is verwant met de studierichting Maatschappij- en welzijnswetenschappen in de D-finaliteit.

Maatschappij- en welzijnswetenschappen	Maatschappij en welzijn
Algemene vorming: minimumdoelen D-finaliteit	Algemene vorming: minimumdoelen D/A-finaliteit

Leerplan Filosofie: toegepast binnen context maatschappij en welzijn.	
Leerplan Psychologie en sociologie: <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling, sociaal gedrag, persoonlijkheid en communicatie; opbouw psychologisch begrippenkader • Kenmerken van de hedendaagse samenleving: opbouw sociologisch begrippenkader 	Leerplan Maatschappij en welzijn: <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling en (ped)agogisch handelen: ontwikkeling en opvoeding: opbouw ontwikkelingspsychologisch en pedagogisch begrippenkader
	<ul style="list-style-type: none"> • Gezondheidsbevordering: gezondheid, gezondheidsgedrag, het menselijk functioneren: opbouw theoretisch begrippenkader; indirecte zorg (gezinscontext) • Basiscompetenties in zorg verlenen en begeleiden m.i.v. communicatie • Oriënteren op activiteiten in zorg en welzijn
	Anatomie en fysiologie van de mens

De studierichting is verwant met de studierichting Zorg en welzijn in de A-finaliteit.

Maatschappij en welzijn	Zorg en welzijn
Algemene vorming: minimumdoelen D/A-finaliteit	Algemene vorming: minimumdoelen A-finaliteit
Leerplan Maatschappij en welzijn <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling en (ped)agogisch handelen: ontwikkeling en opvoeding: opbouw ontwikkelingspsychologisch en pedagogisch begrippenkader 	Leerplan Zorg en welzijn <ul style="list-style-type: none"> • Aspecten van ontwikkeling en pedagogisch handelen
<ul style="list-style-type: none"> • Gezondheidsbevordering: gezondheid, gezondheidsgedrag, het menselijk functioneren: opbouw theoretisch begrippenkader; indirecte zorg (gezinscontext) • Basiscompetenties in zorg verlenen en begeleiden m.i.v. communicatie • Oriënteren op activiteiten in zorg en welzijn 	<ul style="list-style-type: none"> • Gezondheid • Maaltijdzorg • Interieurzorg • Linnenzorg • Basisprincipes m.i.v. communicatie • Oriënteren op activiteiten in logistiek en zorg
Anatomie en fysiologie	Aspecten van anatomie en fysiologie

Inhoudelijke samenhang met studierichtingen van de 3de graad

De studierichting is inhoudelijk verwant met de volgende studierichtingen in de 3de graad

- Gezondheidszorg (BK Verzorgende, BK Zorgkundige + SMD, zie onder)
- Opvoeding en begeleiding (BK Kinderbegeleider baby's en peuters, BK Kinderbegeleider schoolgaande kinderen + SMD, zie onder)

Gezondheidszorg	Opvoeding en begeleiding
Algemene doorstroomcompetenties	
Generieke doorstroomcompetenties	
Biologie	

Toegepaste fysiologie en anatomie van de mens	
Gedragswetenschappen	
Toegepaste gedragswetenschappen: - psychologie	Toegepaste gedragswetenschappen: - psychologie - pedagogiek

De inhoudelijke samenhang tussen studierichtingen van de 2de en de 3de graad is indicatief voor hoe het curriculum wordt opgebouwd van de 2de naar de 3de graad en welke elementen vanuit specifieke minimumdoelen en beroepskwalificaties indalen in de 2de graad. De voorziene opbouw heeft geen impact op de eigenlijke studiekeuze die leerlingen uiteindelijk zullen maken. De ontwikkeling van leerlingen doorheen de tweede graad verloopt soms onvoorspelbaar. Daarom zal het belangrijk zijn om de mogelijkheden en kansen van leerlingen zo ruim mogelijk te houden.

Doorstroomprofiel na de 3de graad

Gezondheidszorg	Opvoeding en begeleiding
<i>Natuurwetenschappen</i> / Gezondheidszorg (m.u.v. Biomedische laboratoriumtechnologie)	
<i>Sociale wetenschappen</i> / Gecombineerde studiegebieden (Pedagogie van het jonge kind), Onderwijs	<i>Sociale wetenschappen</i> / Gecombineerde studiegebieden (Pedagogie van het jonge kind), Onderwijs, Sociaal-agogisch werk

Het doorstroomprofiel maakt een koppeling met de meest logische vervolgopleidingen per studierichting en ondersteunt zo de selectie van bepaalde wetenschapsdomeinen waarvoor specifieke minimumdoelen werden ontwikkeld. Het is in de eerste plaats een werkdokument voor het ontwikkelproces van de specifieke minimumdoelen. Het doorstroomprofiel heeft geen impact op de eigenlijke studiekeuze die leerlingen uiteindelijk zullen maken.

Bij het vastleggen van de doorstroomprofielen zijn in de eerste plaats hele studiegebieden geselecteerd. Wanneer binnen een bepaald studiegebied enkel een selectie van opleidingen relevant is, dan staat die selectie tussen haakjes na het studiegebied opgesomd.

De studiegebieden zijn gebundeld op basis van inhoudelijke samenhang. Een schuine streep binnen een cluster (/) verduidelijkt of het gaat om academische of professionele bacheloropleidingen: links van de schuine streep staan de academische bacheloropleidingen en rechts ervan de professionele bacheloropleidingen.